

Verlaging Leieboorden

EEN STUKJE GESCHIEDENIS

Dolfijnkaai

Een kade met een bijzondere naam

Het oorspronkelijke Dolfijnstraatje was maar drie meter breed en aan weerszijden bebouwd. De huizen aan de noordkant stonden met hun voet in de Leie. Een belangrijk pand in deze straat was het Lombardensteen, reeds genoemd in 1380. De Lombarden waren kooplieden uit Lombardije, die hier het beroep van bankier uitoefenden. Vanaf 1680 spreekt men van het huis De Dolfyn. Dit was in 1762 een brouwerij die haar naam gaf aan de straat en vervolgens aan de kade.

Een haven midden de stad

Halfweg de 19de eeuw maakt men werk van kaaimuren waardoor een bedrijvige havenzone ontstaat. Daarvoor onteigent de stad een aantal huizen ter hoogte van de Broelkaai en de Dolfijnkaai. Langs de volledige bevaarbare Leie worden jaagpaden aangelegd. Deze zijn nodig omdat de boten van op de oever voortgetrokken worden.

Een bekende volksfiguur in het begin van de 20e eeuw was Wardje Flut, die op de Dolfijnkaai pannenkoeken verkocht. Hier kwam ook wekelijks de mosselboot aanmeren, tot in de jaren 1970.

Vismarkt

Tegenover de Vismarkt stond in de 17de-19de eeuw een houten kraan om de schepen te lossen. De kraan werd in 1852 afgebroken.

Op de hoek van de Oude Kasteelstraat, Vismarkt en Kasteelkaai werd in de 18de eeuw een overdekte vismarkt gebouwd. In de 19de eeuw was dit gebouw te klein geworden, zodat talrijke handelaars hun mosselen, garnalen en riviervissen op straat moesten verkopen en de wagens niet meer door konden. Het gebouw was zo slecht gelucht dat de buurt drie dagen na de markt nog naar vis rook. Het gebouw werd in 1856 afgebroken en de overdekte vismarkt verhuisde naar de Kasteelkaai.

Kasteelkaai

Het Bourgondisch kasteel

Via een oorkonde uit 1386 gaf hertog Filips de Stoute aan het stadsbestuur groen licht voor de bouw van stadsversterkingen. Een nieuwe burcht vormde de hoeksteen van deze verdediging. Het Bourgondisch kasteel verrees vanaf 1394 op de huidige Kasteelkaai. Het telde maar liefst tien torens. Tussen 1408 en 1434 volgde een oostelijke neerhof met grachten en bijgebouwen. Aan de Leie ontstond een nieuwe 'aard', een aanlegplaats voor schepen. Zowel het kasteel als de stadsversterking waren aangepast aan de opkomst van geschut of artillerie. In 1684 ging het Bourgondische kasteel tegen de vlakte.

Vishalle

In 1856-57 werd op het breedste gedeelte van de Kasteelkaai een overdekte vismarkthal gebouwd. Tot aan de Eerste Wereldoorlog werd er tweemaal daags markt gehouden: 's ochtends vroeg en om 11 uur. De onverkochte vis werd aan de wezenschool geschonken.

Het bouwwerk moest vanwege de slechte toestand van het gietijzer deels afgebroken worden in 1933. De rest volgde in 1941.

Overstromingen

In de 19de eeuw treedt de Leie zowat elke winter uit haar oevers. Af en toe neemt dit fenomeen rampzalige proporties aan, onder meer in 1885 en 1894. Na deze laatste overstroming beslist men de Nieuwe Leie uit te diepen en door te trekken tot aan het huidige Albertpark.

Daarmee zijn de problemen niet helemaal van de baan. In 1925 zorgt een stormvloed er voor dat vlashekkens kilometers ver meegesleurd worden door de stroom. Op oudejaarsnacht 1964 – 1965 is het alweer prijs. Deze watersnood leidt er toe dat de verbreding van de Leie op de agenda komt.

Reepkaai

De naam Reep(kaai) komt al voor in 1407.

Bepaalde huizen stonden met hun achtergevel tegen de Leie. Deze panden verdwenen na 1837 om plaats te maken voor kaaien. De eerste kaaimuur is in 1710 voltooid, maar heraangelegd rond 1850.

Dankzij de Reepbrug krijgt de Reepkaai na 1854 aansluiting met Overleie. Tot dan moest al het verkeer over de Leiebrug en de Budabrug.

Ziekenhuis

Begin de jaren '50 besloot de "openbare onderstand" (OCMW) om een ziekenhuisvleugel aan het klooster te bouwen. Het nieuwe complex bevatte o.m. de afdeling radiografie, het laboratorium en radiotherapie en moderne operatiezalen. In 1969 opende de nieuwe kraaminrichting Sint-Elisabeth aan de Reepkaai. Eind jaren '80 wordt werk gemaakt van een groot investeringsprogramma 'Hospitaal 2000'. De in het oog springende nieuwe hospitaalvleugel op de reepkaai moet de 21e eeuw inluiden.

Leiebrug

Zowel tijdens de Eerste als tijdens de Tweede Wereldoorlog werden de Leiebruggen opgeblazen om de vijand tegen te houden. Noodbruggen zien het licht, waarvan sommige tientallen jaren blijven bestaan.

In 1941 maakt men plannen voor nieuwe Leiebruggen. Een architect stelt voor om de Leie tussen de Reepkaai en de Dolfijnkaai te overdekken en er een openluchttheater op te richten. Dat plan is nooit uitgevoerd.

De 4 natuurstenen ornamenten die de huidige Leiebrug sieren, zijn gerealiseerd in 1948-1949 in een Kortrijks beeldhouwatelier.

Bij de bouw van de nieuwe brug wordt onderzocht om deze sierelementen opnieuw te integreren. Zo blijft een deel van de bestaande Leiebrug bewaard voor de toekomst.

